

Відгук

офіційного опонента – доктора наук з фізичного виховання та спорту, доцента
Чеховської Любові Ярославівни на дисертаційну роботу
Усенко Дар'ї Володимирівни «Формування професійного стандарту фітнес-
консультанта», подану до захисту на здобуття наукового ступеня доктора
філософії з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка за спеціальністю
017 Фізична культура і спорт

Актуальність обраної теми.

Система оздоровчого фітнесу в Україні активно розвивається. Сьогодні оздоровчий фітнес став одним із способів задоволення прагнення людини у покращенні власного здоров'я та підвищенні якості життя.

Розвиток фітнес-індустрії в Україні вимагає комплексного підходу до розв'язання багатьох проблем, де однією з найважливіших є якість надання фітнес-послуг, яка залежить від професійної кваліфікації фітнес персоналу. У роботодавців виникає потреба у фахівцях, що володіють конкретними знаннями, навичками та уміннями, що відповідають сучасним вимогам. Зазначимо, що недостатньо вивченими залишаються питання змісту професійної діяльності фахівців з оздоровчого фітнесу.

Саме проблемі стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта присвячена дисертаційна робота. Наукові дослідження щодо визначення особливостей його професійної діяльності, трудових функцій, компетентностей у вітчизняній літературі – відсутні. Водночас практичний досвід свідчить про високу затребуваність такої професії.

Власне наявні суперечності між запитами практики і відсутністю наукового обґрунтування стандарту професійної діяльності фітнес-консультанта актуалізують тему дисертаційного дослідження.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану наукової роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (номер державної реєстрації 0116U001630), що також підтверджує її актуальність.

Роль автора (як співвиконавця теми) полягала в науковому обґрунтуванні процесів формування професійного стандарту фітнес-консультанта.

Обґрунтованість наукових положень і висновків, сформованих у дисертації обумовлена:

- висвітленням актуальної проблеми, яка відповідає спеціальності 017 - фізична культура і спорт;
- наявністю логічного зв'язку між темою дисертації та поставленими метою, завданнями, об'єктом, предметом дослідження, а також обраними організацією і методами дослідження;
- поетапним вирішенням чотирьох завдань, що дозволило досягнути мету дослідження;
- інформативними і відповідними методами дослідження, що вирішили поставлені завдання;
- належною організацією дослідження, яка сприяла отриманню необхідних теоретико-емпіричних даних;
- достатнім масивом сучасних вітчизняних і зарубіжних джерел наукової інформації за темою дослідження;
- апробацією результатів дослідження під час різних наукових заходів.

Усі наукові положення та висновки дисертаційної роботи достатньою мірою обґрунтовані експериментальними даними, відповідають меті та завданням дослідження.

Достовірність і новизна отриманих наукових результатів обумовлена:

- проведенням трьох етапного дослідження, що дозволило в логічній послідовності вирішити поставлені завдання упродовж 2017-2021 рр.;
- достатнім науковим і методичним рівнем досліджень із застосуванням адекватних методів наукового пошуку, зокрема, використані: теоретичний аналіз наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел; структурно-функціональний аналіз; соціологічні методи (анкетне опитування, експертне оцінювання, соціальне моделювання); педагогічні методи (спостереження; тестування); методи математичної статистики. Застосування методів математичної статистики (середніх величин;

переваги (ранжування); коефіцієнт конкордації Кенделла; χ^2 –критерій статистичної значимості) підвищило надійність та об'єктивність висновків;

- залученням до дослідження 168 споживачів фітнес-послуг; 40 роботодавців (стаж роботи в системі оздоровчого фітнесу – від 7 років), 40 фахівців з оздоровчого фітнесу (фахова вища освіта, стаж роботи – від 3 років), 30 експертів (застосовано метод взаємного відбору, процедуру верифікації).

У ході проведеного дослідження автором отримані результати, що мають відповідну наукову новизну:

- уперше науково обґрунтовано модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта в Україні, що ґрунтується на сучасних науково-практичних підходах, вітчизняних нормативно-правових актах і передовому міжнародному досвіді, та включає підготовчий, проєктний, контрольнореґуючий блоки, що передбачають вивчення фактичного стану та перспектив трудової діяльності, формування проєкту професійного стандарту, його громадське обговорення та верифікація, визначення шляхів впровадження у практику;
- уперше розроблено проєкт професійного стандарту фітнес-консультанта, що містить визначені структурні елементи та характеристику його трудових функцій, дій, загальних та спеціальних компетентностей (динамічної комбінації відповідних знань, умінь та практичних навичок), необхідних для здійснення професійної діяльності з урахуванням вітчизняних особливостей розвитку системи оздоровчого фітнесу;
- уперше визначено високу ступінь затребуваності професії фітнес-консультанта в Україні споживачами фітнес-послуг та роботодавцями системи оздоровчого фітнесу, достатній рівень готовності фітнес-персоналу до виконання трудових функцій фітнес-консультанта, а також чинники, що стримують впровадження відповідної професії в умовах вітчизняної системи оздоровчого фітнесу;

Отже, здобувачка отримала нові та достовірні наукові знання, що мають важливе теоретичне та прикладне значення.

Практична значущість дисертаційної роботи полягає у впровадженні сформульованих наукових положень та висновків у діяльність суб'єктів вітчизняної системи оздоровчого фітнесу та у процес підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту. Використання отриманих результатів дослідження сприяє підвищенню ефективності професійної діяльності фітнес-консультанта з виявлення та задоволення оздоровчих потреб та інтересів споживачів фітнес-послуг, формування їх мотивації до зміцнення здоров'я та ведення здорового способу життя.

Матеріали дисертаційної роботи впроваджено у практичну діяльність мережі фітнес-клубів «Спорт Ленд» та інформаційно-аналітичної платформи «FitnessConnectUA», а також використано для удосконалення змісту навчальних дисциплін з підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт Національного університету фізичного виховання і спорту України (НУФВСУ) та Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, що підтверджено відповідними актами

Повнота викладу матеріалів дисертації в наукових публікаціях, захищених за темою дисертації.

Результати даного дослідження оприлюднені на 6 конференціях різного рівня та викладені у 3 наукових працях, з яких 2 статті опубліковано у фаховому виданні України (включено до міжнародної наукометричної бази), 1 стаття у фаховому зарубіжному виданні (Румунія), що входить до міжнародної наукометричної бази Scopus, та у 4 публікаціях апробаційного характеру.

Аналіз змісту публікацій та дисертаційної роботи свідчить, що її основні положення в повному обсязі є репрезентовані. У кінці кожного розділу дисертації здобувачка дає посилання на власні наукові праці, де викладені його основні положення.

Характеристика основних положень дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота є завершеною і викладена українською мовою на 271 сторінці, з яких 162 (6,75 авторських аркушів) – основного тексту. Має усі необхідні структурні елементи: титульний аркуш; анотації; зміст; вступ; 5

розділів; висновки; список використаних джерел; додатки. В анотації подано короткий виклад українською та англійською мовами основних наукових положень дисертаційної роботи та її ключових слів, а також список опублікованих праць за темою дисертації. Робота ілюстрована 8 таблицями та 19 рисунками. Усього використано 216 джерел наукової та спеціальної літератури.

У **вступі** здобувачкою обґрунтовано актуальність теми роботи, подано зв'язок дисертаційного дослідження з науковими програмами, планами й темами; визначено об'єкт, предмет, мету; сформульовано завдання обґрунтовано методи дослідження; розкрито положення наукової новизни і практичної значущості отриманих результатів, розкрито особистий внесок здобувачки у спільних публікаціях; описано апробацію та сферу впровадження результатів дослідження; вказано кількість публікацій за темою дисертаційного дослідження.

У **першому розділі** «Сучасна проблематика стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта» представлено результати аналізу науково-методичної літератури та інформаційних джерел Інтернету для встановлення розробленості проблеми.

У даному розділі значна увага була приділена аналізу термінологічного апарату, який є базовим з досліджуваної проблеми. Уточнено сутність спеціальних дефініцій «коучинг», «збереження здоров'я», «здоровий спосіб життя», «стандарт», «професійний стандарт», «компетентність», «кваліфікація» тощо. Особлива увага відводилася сутності поняття «фітнес-консультант» та варіантів його тлумачення у зарубіжних країнах, вітчизняних нормативно-правових документах. Розглянуто характерні ознаки їх професійної діяльності, професійні вимоги, тощо.

Здобувачка вдало обґрунтовує стандартизацію професійної діяльності фітнес-консультанта як наукову проблему.

У **другому розділі** «Методи та організація дослідження» обґрунтовано доцільність застосування методів відповідно до мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження.

Теоретичний аналіз наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел, передового зарубіжного та вітчизняного досвіду здійснювався для характеристики професійної діяльності фітнес-консультанта, визначення особливостей стандартизації професійної діяльності вказаних фахівців на основі узагальнення результатів наукових досліджень різних вчених та аналізу змісту наявних професійних стандартів фітнес-консультанта у США і країнах Європейського Союзу. Цей метод дозволив обґрунтувати проблематику дослідження, його актуальність, визначити завдання роботи та адекватні методи дослідження, а також здійснити аналіз та узагальнення отриманих результатів.

Структурно-функціональний аналіз використовувався для забезпечення системного підходу до формування професійного стандарту фітнес-консультанта, де усі складові елементи системи (а це – професійна діяльність фітнес-консультанта) розглядалися з урахуванням їх структурних взаємозв'язків та функціональних залежностей, що обумовлюють стійкість та стабільність вказаної системи.

Здобувачка детально охарактеризувала усіх респондентів, що залучалися до опитування (анкетування споживачів фітнес-послуг проведено для визначення значимості чинників, що впливають на формування споживацьких запитів, та оцінку якості послуг фітнес-консультанта; анкетування роботодавців у сфері оздоровчого фітнесу проведено для вивчення ступеня затребуваності професії фітнес-консультанта в умовах функціонування фітнес-клубів; анкетування кваліфікованих тренерів з фітнесу та інших видів оздоровчо-рекреаційної рухової активності здійснено для дослідження готовності та рівня компетентності фітнес-персоналу до професійної діяльності фітнес-консультанта), експертного оцінювання (n=30; проведено для оцінки трудових функцій та дій фітнес-консультантів за їх значущістю та частотою використання; для верифікації розробленого проєкту професійного стандарту) тощо.

Соціальне моделювання здобувачка використала для обґрунтування моделі формування професійного стандарту фітнес-консультанта.

Педагогічні спостереження велись за реалізацією професійної діяльності фітнес-консультанта, зокрема надання послуг на базі фітнес-клубу та поза його межами.

Педагогічне тестування проведено для визначення рівня теоретичної підготовленості фахівців з оздоровчого фітнесу до здійснення професійної діяльності фітнес-консультанта.

Для кількісного аналізу фактичного матеріалу дослідження використано методи математичної статистики: середніх величин; переваги (ранжування); коефіцієнт конкордації Кенделла; χ^2 –критерій статистичної значимості ступеня узгодженості думок експертів. З цією метою застосовано комп’ютерні програми STATISTICA та Microsoft®Excel.

Розкрито сутність 3 етапів проведення дисертаційного дослідження.

У **третьому розділі** «Діяльність фітнес-консультанта в Україні: затребуваність професії та готовність фітнес-персоналу» здобувачка представляє результати опитування споживачів фітнес-послуг та роботодавців системи оздоровчого фітнесу щодо затребуваності професії фітнес-консультанта; результати дослідження готовності фітнес-персоналу до професійної діяльності фітнес-консультанта.

Здобувачкою встановлено, що сферу професійної діяльності фітнес-консультанта в Україні можна охарактеризувати як безсистемну та невпорядковану. Однак, 77% роботодавців системи оздоровчого фітнесу вважає за доцільне впровадження професії фітнес-консультанта у діяльність своїх організацій.

У **четвертому розділі** «Модель формування професійного стандарту фітнес-консультанта: обґрунтування та реалізація» здобувачка розкриває та обґрунтовує науково-практичні підходи та сучасні тенденції формування професійного стандарту фітнес-консультанта у міжнародному та вітчизняному дискурсі; подає розроблену модель професійного стандарту фітнес-консультанта, яка об’єднує три блоки: підготовчий, проєктний та контрольно-коригуючий. Описано громадське обговорення проєкту професійного стандарту і його верифікація (відповідність законодавчим нормам та існуючим

методичним підходам до розробки стандартів, реалізація формалізованих процедур, відповідність сучасним вимогам професійного сегменту ринку, коректність основних положень). Подано результати опитування експертів щодо доцільності, результативності, коректності розробленого проєкту стандарту. Загалом вони свідчать про високу істинність зазначеної прогнозової моделі. Найвищу оцінку (8,96 бала) з незначною варіацією (5,01%) отримав показник «Пов'язаності об'єкту із зовнішнім середовищем (відповідності сучасним вимогам професійного сегменту ринку)».

У **п'ятому розділі** «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» здобувачка зацентрувала увагу на загальній значущості проблеми, що вирішувалася у дисертаційному дослідженні. Зазначає про необхідність здійснення діяльності, спрямованої на оновлення та розширення переліку посад фахівців з оздоровчого фітнесу у Національному класифікаторі професій. У розділі Усенко Д.В. обговорює отримані результати дослідження та результати досліджень вітчизняних і іноземних науковців, що були підтверджені, доповнені та вдосконалені.

Висновки висвітлюють результати дослідження, є обґрунтованими та відповідають змісту дисертаційної роботи, поставленим завданням і підтверджують досягнення мети. Висновки мають важливе значення для теорії та практики фізичної культури і спорту.

Список використаних джерел оформлено за стилем Vancouver.

Дисертаційна робота містить **додатки**, до яких включені анкети споживачів фітнес-послуг і роботодавців, лист експертної оцінки для опитування фахівців у сфері оздоровчого фітнесу, лист експертної оцінки для верифікації проєкту професійного стандарту «Фітнес-консультант», результати оцінювання трудових дій фітнес-консультанта експертами, результати групування трудових дій фітнес-консультанта за трудовими функціями, проєкт професійного стандарту «Фітнес-консультант» та звіт про його громадське обговорення. Представлено акти впровадження результатів дослідження, перелік наукових праць автора за темою дисертації.

Зауваження та дискусійні питання щодо змісту дисертації.

Попри позитивну оцінку рецензованої дисертації висловлюємо окремі зауваження і побажання, що потребують відповідей і пояснень здобувачки.

1) У розділі 1 здобувачка представляє класифікацію основних професій для сектору фітнесу у таблиці, однак підписана інформація як рисунок 1.2.

2) Аналіз професійного сегменту ринку праці фітнес-консультанта здійснювався за результатами дослідження ринку фітнес-послуг, що проводився аналітично-консалтинговою платформою FitnessConnectUA і подано дані за 2016, 2017рр., а результати за 2018 рік – не зазначені (кількість споживачів – 1,2млн. осіб; 1765 фітнес-клубів, 2,9% - покриття фітнес-послугами) тощо.

(<https://docs.google.com/gview?url=https%3A%2F%2Ffitnessconnect.com.ua%2F2019.pdf&embedded=true>)

3) У 4 розділі (с.110) здобувачка зазначає, що у Російській Федерації процес розробки професійних стандартів регламентується державою і дає посилання на працю Новікова НМ. «Професійні стандарти підготовки: зміст, світовий досвід та українські реалії». Бажано вказувати першоджерела.

4) Для виконання трудової функції «Здійснення маркетингової та управлінської діяльності» здобувачкою визначено трудові дії. Одна із них – «робота із запереченнями клієнтів». Незрозумілий зміст даної трудової дії.

5) У роботі мають місце окремі стилістичні, редакційні неточності.

Зазначене не знижує актуальності, наукової цінності та практичної значущості дисертації та не суперечить загальному позитивному висновку.

Висновок. Дисертаційна робота Усенко Дар'ї Володимирівни «Формування професійного стандарту фітнес-консультанта» є кваліфікаційною науковою працею, яка виконана здобувачем особисто, відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт, вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та вимогам Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 № 167 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 979 від 21.10.2020 та № 608 від 09.06.2021), а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання та спорту, доцент

завідувач кафедри фітнесу та рекреації

Львівського державного університету фізичної культури

Імені Івана Боберського

Чеховська Л.Я.

Проректор з наукової роботи та зовнішніх зв'язків

Львівського державного університету фізичної культури

Імені Івана Боберського

кандидат біологічних наук, професор

Вовканич А.С.

22.09.2021р.

Засвідчую: